

22.

Wartość kultury polskiej

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój duchowy

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Poznanie dorobku kultury polskiej

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Kształtowanie poczucia dumy z dziedzictwa kultury narodowej

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Co rozumiesz pod pojęciem „duch narodu”?
- Udział kultury polskiej w dziedzictwie kultury europejskiej.
- Elementy kultury, które mogą stanowić wizytówkę Polski w świecie.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Dziedzictwo kultury narodowej stanowi część tożsamości człowieka.
- Dziedzictwo kulturalne własnego kraju stanowi o jego bogactwie.
- Kultura pomaga w wychowaniu i samowychowaniu.

Zasady

- Dzielę się moją polską kulturą, także w środowiskach zagranicznych.
- Poznaję dzieła literackie, filmowe, teatralne, malarskie, muzyczne zrealizowane przez polskich twórców.
- Jestem dumny z dziedzictwa polskiej kultury.
- Poszukuję specyficznych cech wyróżniających polską kulturę.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Rodzice są odpowiedzialni za przekazywanie wartości rodzimej kultury.
- Kultura narodu umacnia wartości przekazywane w wychowaniu.
- Przyszłość kultury narodowej zależy od wychowania każdego dziecka.
- Wyjazdy wypoczynkowe powinny mieć wymiar nie tylko rekreacyjny, ale i poznawczy.

Zasady

- Przekazując wartości moim dzieciom, ubogacam je wzorcami zaczerpniętymi z tekstów literatury polskiej.
- Wychowuję dziecko w poczuciu, że wszyscy jesteśmy w równym stopniu odbiorcami jak i twórcami kultury.
- Rozbudzam w dziecku zainteresowanie kontekstem kulturowym miejsca, w którym mieszkamy lub które odwiedzamy.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Należy zaszczepiać w młodych ludziach dumę z osiągnięć kultury narodowej.

- Nauczyciel powinien ustawicznie poszerzać swoją wiedzę o rodzimej sztuce i być na bieżąco zorientowany w ważnych wydarzeniach polskiego świata kultury.
- Szkoła jest miejscem rozwijania talentów, które w przyszłości staną się częścią kultury polskiej.

Zasady

- Organizuję maratony filmowe, wyjścia na koncerty, wystawy, spektakle, by zapoznać młodych ludzi z bogactwem polskiej kultury.
- Nawiązując do arcydzieł kultury polskiej, staram się ukazywać uczniom zarówno kontekst historyczny, w jakim powstawały, jak również ich uniwersalne przesłanie.
- Zachęcam uczniów do samodzielnych poszukiwań literackich, filmowych, muzycznych, poszerzających ich wiedzę o polskiej kulturze.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Bardzo popularne stały się kampanie promujące kraje poza ich granicami. Proponujemy uczniom zaaranżowanie takiej minikampanii, która zachęcałaby do odwiedzenia Polski ze względu na walory jej kultury i sztuki. Uczniowie podzieleni na grupy mają za zadanie znaleźć dziesięć powodów, dla których warto przyjechać do Polski i poznać piękno architektury, malarstwa, rzeźby, uczestniczyć w ważnych wydarzeniach muzycznych, teatralnych, filmowych itp. Działania uczniów kończą się multimedialną prezentacją; można wykorzystać materiał muzyczny, ikonograficzny, filmowy, stanowiący wizytówkę polskiej kultury.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Wraz z poznawaniem polskiego dziedzictwa, w młodych ludziach rozwija się poczucie przynależności do Ojczyzny i jej kultury. Tożsamość ucznia uformowana jest na wartościach kultury polskiej. Dzięki temu uczeń rozpoznaje i rozumie swoje miejsce w narodzie, a przez to i we wspólnocie ludzkiej. Potrafi rozmawiać na temat wartości kultury narodowej i dzielić się nią w środowiskach zagranicznych. Sam aranżuje wyjścia na koncerty, wystawy, spektakle, organizuje maratony filmowe prezentujące dzieła polskich twórców. Obcowanie z kulturą narodową rodzi fascynację jej dziedzictwem i miłość do Ojczyzny.

1.10. ZAGROŻENIA

Młodzi ludzie nie znają sztuki własnego narodu. Nie szukają inspiracji i wzorców postępowania we własnym dziedzictwie kulturalnym, dlatego często nie rozwijają swoich talentów. Rodzice, obojętni na wartości kultury, ograniczają rozwój intelektualny swoich dzieci. Brak związków z kulturą ojczystą prowadzi do odrywania się od polskich korzeni. W miejsce bogatej kultury polskiej wprowadzane są subkultury i wzorce z innych społeczności.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Wartość kultury polskiej ma na celu poszerzanie wiedzy o naszej ojczyźnie. Pozwala nam na zrozumienie podstawowych pojęć takich jak „duch narodu”. Powinniśmy być dumni z Polski, jej dokonań i kultury. Pamiętajmy też, że nie tylko szkoła, ale przede wszystkim rodzice są odpowiedzialni za przekazywanie dziecku wartości kultury narodowej.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Wanda Chotomska – urodzona 26 października w 1929 roku, zmarła 2 sierpnia 2017 roku w Warszawie. Polska pisarka, autorka wierszy i opowiadań dla dzieci i młodzieży, autorka cyklu programów telewizyjnych „Jacek i Agatka”. Jest jedną z najbardziej znanych autorek klasyki dziecięcej.

Z tej pouczającej, a zarazem zabawnej noweli pt. *Dzieci pana Astronoma* autorstwa Wandy Chotomskiej, możemy dowiedzieć się jak zbudowany jest kosmos czy też poznamy odpowiedź na pytanie: kim był Mikołaj Kopernik? Przygody bliźniąt po dziś dzień bawią i uczą kolejne pokolenia Polaków.

Dzieci stawiają pomnik

Przy ulicy Astronomów
stoi bardzo dużo domów,
lecz brakuje tu pomnika
Mikołaja Kopernika –
tak powiedział pan Astronom,
kiedy szedł na spacer z żoną.

Popatrzyła bliźniąt para:
– Nie ma, ale będzie zaraz,
będzie pomnik Kopernika,
bo Kopernik wart pomnika!

Skrzyknął chłopców Teleskopek:

- Do mnie, chłopcy! Tu, galopem!
Co Kopernik robił? Wiecie?
- On coś odkrył pierwszy w świecie.
- Mnie obito się o uszy,
że Kopernik Ziemię ruszył.
- Wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię,
polskie go wydało plemię.
- Wstrzymał Słońce? Co to znaczy?
- Ja wam mogę wytłumaczyć! –
tak oznajmił Teleskopek,
więc postawmy tu dwukropek:
- Tata mówił, że przed laty
ludzie się nie znali na tym
i nie wiedział nikt z uczonych,
jak ten świat jest urządzony.
„Słońce krąży wokół Ziemi!” –
powtarzali ci uczeni
i pojęcia żaden nie miał,
że to właśnie krąży Ziemia.

Krąży, krąży i bez końca
kręci się dokoła Słońca!
To Kopernik odkrył pierwszy
i stąd właśnie jest ten wierszyk:
„Wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię,
– polskie wydało go plemię”.
Zróbmy pomnik Kopernika,
bo Kopernik wart pomnika!

W. Chołomska, *Dzieci pana Astronoma*, Wydawnictwo Literatura, Łódź 2018, s. 24-27.

Przytoczony powyżej cytat promuje wartość polskiej kultury związanej z osobą Mikołaja Kopernika. Dzieci poznają tego sławnego astronoma i dowiadują się od siebie nawzajem kim był i dlaczego zna go cały świat. Postanawiają także wznieść pomnik, aby uczcić tego wielkiego Polaka. Wszystkie te działania pokazują, jak bardzo ważne jest poznanie wartości kultury polskiej.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Nie można zaprzeczyć, że człowiek istnieje zawsze w ramach określonej kultury, ale prawdą jest też, że nie wyraża się on cały w tej kulturze. Zresztą sam fakt rozwoju kultur dowodzi, że w człowieku jest coś, co wykracza poza kulturę. To „coś” to właśnie ludzka natura: to ona jest miarą kultury i to dzięki niej człowiek nie staje się więźniem żadnej ze swych kultur, ale umacnia swoją osobową godność, żyjąc zgodnie z głęboką prawdą swego bytu.

VSpl 53.

Jestem synem narodu, który przetrwał najstraszliwsze doświadczenia dziejów, którego wielokrotnie sąsiedzi skazywali na śmierć – a on pozostał przy życiu i pozostał sobą. Zachował własną tożsamość i zachował pośród rozbiorów i okupacji własną suwerenność jako naród – nie biorąc za podstawę przetrwania jakichkolwiek innych środków fizycznej potęgi jak tylko kultura, która się okazała potęgą większą od tamtych potęg.

Jan Paweł II, *Pamięć i tożsamość*, wyd. Znak, Kraków 2005, s. 91.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Jeruzalem, Jeruzalem! ty zabijasz proroków i kamienujesz tych, którzy do ciebie są posłani. Ile razy chciałem zgromadzić twoje dzieci, jak ptak swoje pisklęta gromadzi pod skrzydła, a nie chcieliście. Oto wasz dom zostanie wam pusty. Albowiem powiadam wam: „Nie ujrzycie Mnie odtąd, aż powiecie: Błogosławiony ten, który przychodzi w imię Pańskie”.

Mt 23,37-39.

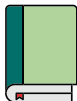
3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Zamiana środków i celów, która prowadzi do nadania wartości celu ostatecznego temu, co jest jedynie środkiem do jego osiągnięcia, lub do traktowania osób jako zwykłych środków ze względu na jakiś cel, rodzi niesprawiedliwe struktury, które „utrudniają albo praktycznie uniemożliwiają prowadzenie życia chrześcijańskiego, zgodnego z przykazaniami Boskiego Prawodawcy”.

KKK 1887.

IV. LITERATURA

- Antropologia kultur. Zagadnienia i wybór tekstów*, red. A. Mencwel, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2005.
- Chałupnik A., *Antropologia widowisk*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2005.
- Chotomska W., *Dzieci pana Astronoma*, Wydawnictwo Literatura, Łódź 2018.
- Godlewski G., *Antropologia słowa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2003.
- Jan Paweł II, *Enc. Veritatis splendor*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 453-526.
- Jan Paweł II, *Pamięć i tożsamość*, wyd. Znak, Kraków 2005.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Kultura polska. Silva rerum*, red. R. Cudak, J. Tambor, Wydawnictwo Naukowe Śląsk, Katowice 2006.
- Kulturowa teoria literatury. Główne pojęcia i problemy*, red. M.P. Markowski, R. Nycz, wyd. Universitas, Kraków 2016.
- Nowe formy w literaturze popularnej*, red. B. Owczarek, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2007.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Puzynina J., *Słowo – wartość – kultura*, wyd. TN KUL, Lublin 1997.
- Relacje między kulturą wysoką i popularną w literaturze, języku, edukacji*, red. B. Myrdzik, M. Karwatowska, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2005.
- Walas T., *Kultura polska po komunizmie. Rekonesans*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2003.
- Zwoliński A., *Dźwięk w relacjach społecznych*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2004.
- Zwoliński A., *Obraz w relacjach społecznych*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2004.

